

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Historia myśli humanistycznej		8.0.11652	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	dziennikarstwo i wiedza o mediach, edytorska, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maciej Dajnowski; dr hab. Kwiryna Ziemia, profesor uczelni; dr Monika Żółkoś; dr Magdalena Horodecka, profesor uczelni; dr Anna Filipowicz, profesor uczelni; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; dr hab. Feliks Tomaszewski, profesor uczelni; dr Artur Nowaczewski; prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski; dr hab. Maciej Michalski, profesor uczelni; prof. dr hab. Ewa Graczyk; dr Martyna Wielewska-Baka; dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		Wykłady: semestr 2	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - udział w wykładach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		20 godzin - samodzielne przygotowanie do egzaminu.	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 pkt ECTS.	
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Egzamin	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
		- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		- egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna / rozwiązanie problemu)	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Wykład:	
		egzamin w formie określonej każdorazowo przez wykładowcę (ustny bądź pisemny) - 100%	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	dyskusja z udziałem wykładowcy	egzamin
	Wiedza	
K_W01	+	+
K_W09	+	+
	Umiejętności	
K_U01	+	+
	Kompetencje społeczne	
K_K04	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Historia wiedzy humanistycznej jest przedmiotem o charakterze przygotowawczym do samodzielnych studiów filologicznych. Ma charakter propedeutyczny, jest wprowadzeniem do historii humanistyki jako zespołu nauk o człowieku i kulturze, prezentacją jej pól problemowych, idei regulatywnych i systemu wartości określającego zawodową i życiową postawę przyszłego filologa-polonisty.

Treści programowe

Szczegółowego wyboru dokonuje prowadzący wykład

I. Elementy historii filozofii i jej związków z naukami filologicznymi: Filozofia — problematyka, podział na subdyscypliny. Filozofia presokratejska (jońska filozofia przyrody, eleaci, pitagorejczycy). Sokrates i etyka filozoficzna po Sokratesie (stoicyzm, epikureizm). Platon (metafizyka: idee i zagadnienie mimesis). Arystoteles — metafizyka, porządek myślenia naukowego, problematyka estetyczna. Platonizm i arystotelizm średniowiecza i renesansu. Kartezjusz i kartezjanizm. Nowożytna koncepcja podmiotu poznania. Antropologia i myśl polityczna oświecenia. Kant — „przewrót kopernikański”, trzy krytyki. Idealiści niemieccy (Fichte – filozofia wiedzy, Schelling – filozofia przyrody, Hegel – historiozofia). Pozytywistyczny projekt naukowy. Emancypacja nauk szczegółowych. Nietzsche, Bergson, Husserl i fenomenologia. Egzystencjalizm: Sartre, Marcel, Camus, Jaspers. Hermeneutyka filozoficzna.

II. Zarys historii filologii i jej subdyscyplin (językoznawstwa i literaturoznawstwa): Źródła antyczne: Arystoteles, retoryka, studia epoki hellenistycznej, hermeneutyka wczesnochrześcijańska. Średniowieczny rozwój uniwersytetów — rola trivium. Humanizm renesansowy, studia klasyczne i orientalistyczne, krytyka erasmiańska i filologiczne źródła Reformacji. Wiek XVIII/XIX — Vico, Herder, Jakub i Wilhelm Grimmowie, Wilhelm von Humboldt; uniwersytet humboldtiański. Przełom antypozytywistyczny w filologii (Nietzsche; narodziny fenomenologii, psychoanalizy, strukturalizmu). Wiek XX — epoka dominacji strukturalizmu.

III. Zarys historii historiografii: Historiografia od antyku po wiek XVIII — zarys historyczny. Historiografia wieku XIX. Rola Hegla i Marksa; ewolucja metodologii od Leopolda von Ranke do czasów współczesnych.

IV. Zarys dziejów historii sztuki od starożytnych początków przez renesansowe traktaty po dziewiętnastowieczne ukonstytuowanie się historii sztuki jako dyscypliny akademickiej i okres jej silnego wpływu na inne dyscypliny humanistyczne, w tym na literaturoznawstwo. Historia sztuki w wieku XX (ze szczególnym uwzględnieniem ikonologii).

V. Zarys historii socjologii i antropologii kulturowej: Narodziny socjologii, jej założenia i główne szkoły. Narodziny etnologii/antropologii kulturowej. Jej związki ze strukturalizmem i zwrotem kulturowym w filologii.

VI. Zarys historii psychologii i psychoanalizy: Narodziny psychologii i psychologistyczne nurty w interpretacji literaturoznawczej. Główne nurty psychoanalizy i jej związki z refleksją filologiczną i kulturoznawczą.

Wykaz literatury

Na początku każdego semestru prowadzący ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu.

Prowadzący może wzbogacić poniższą listę o dobrane przez siebie teksty źródłowe.

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):**A.1. podręczniki:**

- Tatarkiewicz W., Historia filozofii, t 1-3. Warszawa 2007 (lub inne wydanie)
- Kuziak M., Sikorski D., Tomasiak T., Słownik myśli filozoficznej, Bielsko-Biała 2008
- Bod R., Historia humanistyki. Zapomniane nauki, Warszawa 2013.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Ajdukiewicz K., Zagadnienia i kierunki filozofii. Teoria poznania. Metafizyka, Kęty 2003.
- Filozofia. Podstawowe pytania, red. E. Martens, H. Schnädelbach, Warszawa 1995.
- Giddens. A., Socjologia, Warszawa 2004.
- Hartman J., Wstęp do filozofii, Warszawa 2005.
- Nowicka E., Świat człowieka – świat kultury, Warszawa 2003.

- Stachowski R., Historia współczesnej myśli psychologicznej, Warszawa 2000.
- Szyjewski A., Etnologia religii, Kraków 2001.

B. Zalecana literatura uzupełniająca

(Lista stanowi obszerny wybór przykładowych kompendiów, który stanowić ma dla studentów wskazówkę pomocną przy podejmowaniu samodzielnych poszukiwań.)

Historia filozofii i subdyscyplin filozoficznych

- Ayer J., Filozofia w XX wieku, Warszawa 1997.
- Bocheński J. M., Ku filozoficznemu myśleniu, Warszawa 1986.
- Bourke V., Historia etyki, Warszawa 1994.
- Chisholm R., Teoria poznania, Lublin 1994.
- Copleston F., Historia filozofii, t. 1-9, Warszawa 1989- 2006.
- Coreth E., Schondorf H., Filozofia XVII i XVIII wieku, Kęty 2006.
- Coreth E., Ehlen P., Haeffner G., Ricken F., Filozofia XX wieku, Kęty 2004.
- Coreth E., Ehlen P., Schmidt J., Filozofia XIX wieku, Kęty 2006.
- Dziemidok B., Główne kontrowersje estetyki współczesnej, Warszawa 2002.
- Gilson E., Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich, Warszawa 1987.
- Gilson E., Langan T., Maurer A. A., Historia filozofii współczesnej od Hegla do czasów najnowszych, Warszawa 1979.
- Heinzmann R., Filozofia średniowiecza, Kęty 1999.
- Heller M., Filozofia przyrody. Zarys historyczny, Kraków 2004.
- Hempoliński M., Filozofia współczesna. Wprowadzenie do zagadnień i kierunków, Warszawa 1989.
- Krokiewicz A., Zarys filozofii greckiej, Warszawa 1971.
- MacIntyre A., Krótka historia etyki, Warszawa 2002.
- Myśli i Ludzie — wybrane tomy serii wydawniczej.
- Przewodnik po etyce, red. P. Singer, Warszawa 2002.
- Reale G., Historia filozofii starożytnej, t. I-V, Lublin 1994.
- Stępień A.B., Propedeutyka estetyki, Lublin 1986.
- Stępień A.B., Wstęp do filozofii, Lublin 2001.
- Słownik filozoficzny, red. J. Hartman, Kraków 2004.
- Swieżawski S., Dzieje europejskiej filozofii klasycznej, Warszawa 2000.
- Tatarkiewicz W., Dzieje sześciu pojęć, Warszawa 1983.
- Vardy P., Grosch P., Etyka, Poznań 1995.

Historia i metody historiografii:

- Bloch M., Pochwała historii, Warszawa 1960, lub Kęty 2008.
- Burke P., Historia i teoria społeczna, Warszawa 2000.
- Carr E.H., Historia. Czym jest? Poznań 2001.
- Donald R.K., Oblicza historii, Warszawa 2010.
- Grabski A. F., Dzieje historiografii, Poznań 2006.
- Serczyk J., 25 wieków historii. Historycy i ich dzieła, Toruń 1994.
- Topolski J., Wprowadzenie do historii, Poznań 1998.
- Wrzosek W., O myśleniu historycznym, Bydgoszcz 2009.

Socjologia:

- Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Warszawa 2003.
- Szacki J., Historia myśli socjologicznej, Warszawa 2007.

Antropologia kulturowa/etnologia:

- Antropologia kultury. Zagadnienia i wybór tekstów, red. A. Mencwel, Warszawa 2001.
- Barnard A., Antropologia, Warszawa 2006.
- Burszta W.J., Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje, Poznań 1998.
- Burszta W.J., K. Piątkowski, O czym opowiada antropologiczna opowieść, Warszawa 1994.
- Carrithers M., Dlaczego ludzie mają kultury. Uzasadnienie antropologii i różnorodności społecznej, przeł. A. Tanalska-Dulęba, Warszawa 1994.
- Deliége R., Historia antropologii. Szkoły, autorzy, teorie, Warszawa 2011.
- Eriksen T.H., Małe miejsca, wielkie sprawy. Wprowadzenie do antropologii społecznej i kulturowej, przeł. J. Wołyńska, Warszawa 2009.
- Hann Ch., Antropologia społeczna, Kraków 2008.
- Krawczak E., Antropologia kulturowa. Klasyczne kierunki, szkoły i orientacje, Lublin 2006.
- Świat człowieka – świat kultury. Antologia tekstów klasycznej antropologii, red. E. Nowicka, M. Głowacka-Grajper, Warszawa 2009.

Etnologia i fenomenologia religii:

- Bowie F., Antropologia religii, Kraków 2008.
- Eliade M., Traktat o historii religii, Warszawa 2000.

- Leeuw G. van der, Fenomenologia religii, Warszawa 1997.

Psychologia:

- Koziński, J., Koncepcje psychologiczne człowieka, Warszawa 1995.
- Nowe idee w psychologii, red. J. Koziński, Gdańsk 2009.
- Paszkiewicz, E., Struktura teorii psychologicznych. Behawioryzm, psychoanaliza, psychologia humanistyczna, Warszawa 1983.
- Rosińska, Z., Matuszewicz, Cz., Kierunki współczesnej psychologii. Ich geneza i rozwój, Warszawa 1984.
- Stachowski R., Dobroczyński B., Historia psychologii: od Wundta do czasów najnowszych, [w:] Psychologia. Podręcznik akademicki, red. J. Strelau, t. I, Gdańsk 2008.
- Tomaszewski, T., Główne idee współczesnej psychologii, Warszawa 1998.

Psychoanaliza:

- Danek D., Sztuka rozumienia. Literatura i psychoanaliza, Warszawa 1997 [wybór].
- Dobroczyński B., Ciemna strona psychiki. Geneza i historia idei nieświadomości, Kraków 2001.
- Laplanche J., Pontalis J.-B., Słownik psychoanalizy, Warszawa 1996.
- Psychoanaliza i literatura, red. P. Dybel, M. Głowiński, Gdańsk 2001 [wybór].
- Zaretsky E., Sekrety duszy. Społeczna i kulturowa historia psychoanalizy, Warszawa 2009.

Historia nauk filologicznych

- Heinz A., Dzieje językoznawstwa w zarysie, Warszawa 1983 [wybór].
- Historia nauki polskiej. Wiek XX. Nauki filologiczne, red. A. Śródka, Warszawa 1999.
- Janion M., Humanistyka. Poznanie i terapia, Warszawa 1982.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
<p>K_W01, K_W09 K_U01 K_K04</p>	<p>K_W01, K_W09 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma uporządkowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu dyscyplin humanistycznych w kształtowaniu kultury (K_W01), • ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu dyscyplin humanistycznych w systemie nauk oraz o ich specyfice przedmiotowej (po części również — metodologicznej) (K_W01), • ma orientację w powiązaniach filologii z innymi obszarami humanistyki oraz wybranymi obszarami nauk społecznych, w szczególności filozofią, historią, psychologią, socjologią, antropologią kulturową (K_W01), • zna podstawową terminologię filologiczną (K_W09), • zna zależności między głównymi subdyscyplinami filologicznymi (K_W09). <p>Umiejętności</p> <p>K_U01, Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych (K_U01), • umie samodzielnie zdobywać wiedzę na temat dyscyplin humanistyki i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U01), • formułuje w mowie i piśmie tezy interpretacyjne oraz podstawowe problemy teoretyczne, wykorzystując właściwą terminologię (K_U01). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K04 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego pogłębiania wiedzy o wzajemnym powiązaniu dyscyplin humanistycznych (K_K04), • ma pogłębioną świadomość kluczowej roli znaczenia refleksji humanistycznej dla kształtowania się więzi społecznych oraz rozwoju cywilizacji (K_K04), • ma świadomość znaczenia europejskiego i polskiego dziedzictwa kulturowego oraz własnej odpowiedzialności za jego zachowanie (K_K04), • rozumie potrzebę uczestniczenia w życiu kulturalnym i umysłowym regionu, Polski i Europy (K_K04).
Kontakt maciej.dajnowski@ug.edu.pl	